

je vedená pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2346/2018. Vec bola ako spravodajcovi pridelená sudcovi ústavného súdu Lajosovi Mészárosovi. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že v prípade sťažovateľa [REDACTED] ([REDACTED]) a sťažovateľa [REDACTED] ([REDACTED]) ide o menovcov a o dve rozličné fyzické osoby. Ďalej v texte bude pre rozlíšenie týchto dvoch sťažovateľov (menovcov) ústavný súd uvádzať pri menách adresy ich trvalého pobytu, ktoré sú odlišné.

2. Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade sa zúčastnil volieb do orgánov miestnej samosprávy v obci Osturňa, a to volieb starostu a volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Vo voľbách starostu obce Osturňa kandidoval za sťažovateľa v 1. rade [REDACTED] a vo voľbách poslancov do obecného zastupiteľstva obce Osturňa kandidovali za sťažovateľa v 1. rade [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]) a [REDACTED].

2.1 Čo sa týka sťažovateľov v 2. rade, zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ [REDACTED] kandidoval vo voľbách starostu obce Osturňa a sťažovatelia [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] ([REDACTED]) kandidovali vo voľbách poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa. Sťažovateľ [REDACTED] kandidoval ako nezávislý kandidát a sťažovateľ [REDACTED] ([REDACTED]) kandidoval za politickú stranu Slovenská národná strana.

2.2 Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci Osturňa konaných 10. novembra 2018 vyplýva:

- sťažovateľ [REDACTED] (kandidát na starostu) získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 112 hlasov,
- sťažovateľka [REDACTED] (kandidát na poslanca) získala vo volebnom obvode v obci Osturňa 101 hlasov,
- sťažovateľ [REDACTED], [REDACTED] (kandidát na poslanca), získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 88 hlasov,
- sťažovateľka [REDACTED] (kandidát na poslanca) získala vo volebnom obvode v obci Osturňa 29 hlasov,

- sťažovateľ [REDAKOVANÉ] (kandidát na poslanca) získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 116 hlasov,
- sťažovateľ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (kandidát na poslanca), získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 89 hlasov.

2.3 Sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (kandidáta na starostu) smeruje proti účastníčke [REDAKOVANÉ], ktorá bola vo voľbách zvolená za starostku obce Osturňa. Sťažnosť ostatných sťažovateľov smeruje proti označeným odporcom, ktorí boli zvolení za poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa. Čo sa týka sťažovateľom v 1. rade označených politických strán ako odporcov, tak za politickú stranu SMER – sociálna demokracia boli vo voľbách do obecného zastupiteľstva obce Osturňa zvolení dvaja kandidáti na poslancov, a to [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a vo voľbách starostu obce Osturňa bola zvolená kandidátka na starostku [REDAKOVANÉ]. Za politickú stranu MOST – HÍD bola vo voľbách do obecného zastupiteľstva obce Osturňa zvolená kandidátka na poslankyňu [REDAKOVANÉ].

3. Námietky sťažovateľov možno na základe obsahu sťažností rozdeliť na dve časti:

3.1 Námetka účelového prihlasovania 35 obyvateľov s aktívnym volebným právom na trvalý pobyt v obci Osturňa

3.1.1 Sťažovatelia vo svojich sťažnostiach ako prvé poukazujú na to, že v krátkom časovom období pred uskutočnením volieb do orgánov miestnej samosprávy došlo v obci Osturňa k nezvyčajnému nárastu počtu obyvateľov, ktorí sa tam prihlásili na trvalý pobyt. Títo novo prihlásení občania mali zároveň aktívne volebné právo. Táto skutočnosť sa však vymyká z doterajšieho trendu, keďže v obci Osturňa sa za posledné roky prirodzene znižuje počet jej obyvateľov a za ostatné roky nebolo vonkoncom zaznamenané, žeby dochádzalo k významnému nárastu počtu jej obyvateľov z titulu prihlasovania sa na trvalý pobyt. Podľa sťažovateľov preto existuje dôvodné podozrenie, že títo „noví obyvatelia“ si pred voľbami prihlásili pobyt účelovo s jediným cieľom, a to ovplyvniť výsledky volieb v obci Osturňa. V súvislosti s už uvedeným poukazujú na to, že v roku 2017 bolo v obci Osturňa pre voľby do orgánov samosprávneho kraja zapísaných 267 oprávnených voličov.

3.1.2 Podľa údajov z cirkevnej matriky vedenej Gréckokatolíckym farským úradom v obci Osturňa, ktorými disponuje neúspešná kandidátka na post poslankyne Obecného zastupiteľstva obce Osturňa [REDACTED], sa podľa odkazu sťažovateľov dlhodobo znižuje počet občanov, a tým aj počet oprávnených voličov v obci Osturňa. Naproti tomu bolo v obci Osturňa pre voľby do orgánov miestnej samosprávy konané 10. novembra 2018 registrovaných 289 oprávnených voličov. Za posledné štyri roky došlo k týmto úmrtiam evidovaným v cirkevnej matrike: 2015 – 5 úmrtí, 2016 – 5 úmrtí, 2017 – 10 úmrtí, 2018 – 8 úmrtí; pričom zároveň došlo k týmto narodeniam: 2015 – 0 narodení, 2016 – 2 narodenia, 2017 – 2 narodenia, 2018 – 1 narodenie. O to nepochopiteľnejšie a účelovejšie sa sťažovateľom javia skutočnosti, ku ktorým došlo v obci Osturňa v posledných mesiacoch pred voľbami do orgánov miestnej samosprávy, ktoré sa v obci Osturňa konali 10. novembra 2018. Za obdobie posledných troch mesiacov pred dňom konania volieb pribudlo v obci 35 oprávnených voličov, a to na základe prihlásenia sa na trvalý pobyt v obci Osturňa.

3.1.3 Sťažovatelia zastávajú názor, že vzhľadom na uvedené skutočnosti voľby do orgánov miestnej samosprávy konané v obci Osturňa 10. novembra 2018 neprebegli v súlade s ústavnoprávne regulovanou koncepciou, ktorá vytvára právne postavenie osobného základu územnej samosprávy, a to najmä z dôvodu, že skupina najmenej 35 voličov zúčastnených na voľbách do orgánov samosprávy obce (tak starostu, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva) nemala reálny záujem stať sa súčasťou územného spoločenstva osôb, ktoré si prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy obcí volí svojich zástupcov na ten účel, aby im zverilo na obdobie štyroch rokov podstatný rozsah svojho práva na výkon územnej samosprávy.

3.1.4 Akceptovaním výsledkov volieb konaných v obci Osturňa 10. novembra 2018 by sa podľa presvedčenia sťažovateľov potvrdil stav, keď zloženie orgánov samosprávy obce neodráža vôľu tých voličov, ktorých úmyslom je trvalo sa zdržiavať na území obce, a tým aj podliehať verejno-mocenskému pôsobeniu zvolených orgánov územnej samosprávy v obci. Ústavne zakotvená koncepcia plynúca z čl. 64a v spojení s čl. 67 a čl. 69 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zahŕňa požiadavku, aby

personálne obsadenie orgánov obce bolo výsledkom vôle fyzických osôb, ktoré majú k obci ako jednotke územnej samosprávy právne relevantný vzťah spočívajúci v trvalom pobyte na jej území. Len tie fyzické osoby, ktoré majú trvalý pobyt na území obce, sa podľa sťažovateľov môžu plnohodnotne podieľať na spravovaní samosprávnych záležitostí, pretože predovšetkým na tieto osoby bude mať výkon samosprávy ako časti verejnej moci dopad spočívajúci v konkrétnych právnych následkoch.

3.1.5 Sťažovatelia dopĺňajú, že ak sa totiž preukáže, že napriek formálnemu prihláseniu sa na trvalý pobyt v obci novo prihlásení obyvatelia obce nemajú skutočný záujem podieľať sa na výkone obecnej samosprávy, potom je v základoch narušená už popísaná ústavná koncepcia, čo má za následok, že obyvatelia obce so skutočným záujmom podieľať sa na samospráve obce budú podliehať výkonu verejnej moci takými orgánmi obce, ktorých personálne obsadenie neodráža výlučne ich vôľu. V takom prípade voľby do orgánov samosprávy obce neplnia jednu zo základných funkcií, a to, aby zloženie orgánov samosprávy obce vyjadrovalo vôľu obyvateľov obce majúciich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy. Takým voľbám chýba podľa mienky sťažovateľov ich zmysel spočívajúci v ustanovení reprezentácie územného samosprávneho celku, preto sú potom v rozpore s ústavou a ako neústavné je potrebné ich vyhlásiť za neplatné.

3.1.6 Sťažovatelia uvádzajú, že proces tvorby voličskej základne v obci Osturňa bol účelový a špekulatívny, vykazujúci črty obchádzania zákona. O špekulatívnosti a účelovosti konania skupiny osôb, ktoré sa prihlásili na trvalý pobyt v obci v čase bezprostredne predchádzajúcom voľbám do orgánov miestnej samosprávy, ktoré sa konali 10. novembra 2018, svedčia podľa sťažovateľov nielen časová bezprostrednosť medzi dňom prihlásenia sa na trvalý pobyt a dňom konania volieb, ale aj tieto skutočnosti:

(i) u osôb, ktoré sa prihlásili na trvalý pobyt v obci Osturňa, nie je preukázaná žiadna reálna väzba na predmetnú obec, z ktorej by vyplývalo, že tzv. novo prihlásení občania majú skutočný záujem žiť v obci a stať sa jej integrálnou súčasťou,

(ii) predmetné osoby si ako miesto svojho trvalého pobytu zvolili bydliská, v ktorých majú trvalý pobyt iné osoby, ktoré sa v týchto obydliach reálne zdržiavajú a ktoré nemajú

žiadne rodinné väzby na osoby, ktoré si v týchto obydliach trvalý pobyt prihlásili v čase bezprostredne pred konaním volieb,

(iii) podľa vedomosti sťažovateľov sú všetky novo prihlásené osoby, u ktorých došlo k zmene trvalého pobytu, členmi poľovníckeho združenia [REDACTED], resp. ide o rodinných príslušníkov týchto osôb. Sťažovatelia zdôrazňujú, že predsedom poľovníckeho združenia [REDACTED] je [REDACTED], ktorý je manželom [REDACTED], ktorá bola starostkou obce Osturňa pred voľbami do orgánov miestnej samosprávy konanými 10. novembra 2018, pričom sa starostkou obce Osturňa stala aj na základe výsledkov uvedených volieb. Sťažovatelia majú podozrenie, že toto prihlasovanie sa na trvalý pobyt tak bolo organizované v rámci uvedeného poľovníckeho združenia s cieľom ovplyvniť výsledky volieb, pričom mohlo byť motivované získaním určitých výhod v rámci poľovníckeho združenia, resp. výkonu práva poľovníctva. Pri posudzovaní toho, či zmena trvalého pobytu a s tým súvisiace ovplyvňovanie voličskej základne boli účelové, má bezpochyby význam aj to, že všetky osoby alebo absolútna väčšina osôb sú členmi toho istého poľovníckeho združenia a spájajú ich rovnaké záujmy na výsledkoch volieb.

3.1.7 Vzhľadom na uvedené skutočnosti tak podľa názoru sťažovateľov existujú legitímne a dôvodné pochybnosti o úmysle skupiny novo prihlásených obyvateľov dlhodobo bývať v obci Osturňa, začleniť sa do tamojšej komunity a stať sa súčasťou územného spoločenstva osôb, ktoré si prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy obcí volí svojich zástupcov. Uvedené osoby dosiaľ neprejavovali žiadny skutočný záujem o bývanie v obci Osturňa, ako ani záujem o jej fungovanie. Všetky už uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že úmyslom uvedenej skupiny obyvateľov bolo ovplyvniť výsledky volieb a narušiť tak demokratickú súťaž politických síl.

3.1.8 Na záver tejto časti sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že zápisnica o výsledku volieb v obci Osturňa nebola podpísaná členkou miestnej volebnej komisie [REDACTED], a to z dôvodu jej podozrenia z manipulácie volieb a účelového prihlasovania sa občanov na trvalý pobyt v obci Osturňa. Podotýkajú, že dôvody nepodpísania zápisnice boli v zápisnici riadne uvedené. Okrem toho sa starostka [REDACTED] nachádzala vo volebnej miestnosti pri preberaní volebných lístkov. O tejto,

ako aj ďalších skutočnostiach bolo zo strany [REDACTED] podané 9. novembra 2018 trestné oznámenie na Obvodnom oddelení Policajného zboru Spišská Nová Ves.

3.2 Porušenie volebného moratória

3.2.1 Sťažovatelia taktiež namietajú, že zo strany kandidátky na starostku obce Osturňa [REDACTED], ako aj zo strany kandidátky na poslankyňu [REDACTED] došlo podľa sťažovateľom dostupných informácií k porušeniu volebného moratória tým, že tieto kandidátky navštevovali obyvateľov obce a ovplyvňovali ich takým spôsobom, že im oznamovali, koho majú voliť, a rozdávali im listy s číslami kandidátov, ktoré je potrebné označiť. Z čestného prehlásenia [REDACTED] podľa odkazu sťažovateľov vyplýva, že 8. novembra 2018 ho navštívila kandidátka na starostku obce Osturňa [REDACTED] a kandidátka na poslankyňu obecného zastupiteľstva [REDACTED], ktoré mu odovzdali hlasovací lístok s číslami kandidátov, ktorých mal voliť.

3.2.2 Z už zmieňovaného čestného prehlásenia [REDACTED] a prijatého lístka s číslami kandidátov podľa sťažovateľov jednoznačne vyplýva, že zo strany kandidátky na starostku obce Osturňa [REDACTED], ako aj zo strany kandidátky na poslankyňu [REDACTED] došlo k porušeniu volebného moratória. Existuje dôvodné podozrenie, že obyvateľ obce [REDACTED] nebol zd'aleka jediný, ktorého kandidátka na starostku [REDACTED], resp. kandidátka na poslankyňu [REDACTED], ovplyvňovali, a teda vykonávali kampaň v čase volebného moratória, čo je možné považovať za flagrantné porušenie volebného zákona. Podľa sťažovateľov je nepochybné, že osobná návšteva takej authority, akou je súčasná starostka obce, spolu s ďalšou osobou predstavuje taký tlak na voliča, ktorý je bezpochyby spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle, a teda je takou volebnou vadou, dôsledkom ktorej môže byť neplatnosť volieb, ako to konštatoval ústavný súd vo svojich nálezochoch sp. zn. PL. ÚS 14/2011 alebo sp. zn. PL. ÚS 118/07.

4. Sťažovatelia navrhli vydať tento nález:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby starostu obce Osturňa a voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa konané dňa 10. novembra 2018 za neplatné.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia.“

II.

5. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Podľa § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť proti výsledku volieb do orgánu miestnej samosprávy môže podať aj protikandidát, ktorý získal aspoň 10 % hlasov. Sťažnosť môže podať aj najmenej 10 % voličov príslušného volebného obvodu; k sťažnosti musia byť pripojené podpisy a adresy týchto občanov.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať

vyjadrenie sťažovateľa o tom, či napáda voľby na celom území Slovenskej republiky, alebo len v určitom volebnom obvode; kandidát môže napádať len zvolenie iného kandidáta vo svojom volebnom obvode.

Podľa § 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov.

Podľa § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať údaje a dôkazy o tom, že sťažovateľ je oprávneným navrhovateľom podľa § 59 zákona o ústavnom súde; to neplatí v prípade navrhovateľov uvedených v § 18 písm. a) až e) zákona o ústavnom súde

Podľa § 60 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať návrh na rozhodnutie vo veci podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.

K spojeniu sťažností

6. Zo sťažností a spisov ústavného súdu vedených pod sp. zn. Rvp 2345/2018 a sp. zn. Rvp 2346/2018 vyplýva, že ide o veci, ktoré spolu súvisia, pretože predmetom týchto sťažností je namietaná nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa, ako aj výsledok volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018.

6.1 Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) alebo Trestného poriadku.

6.2 V zmysle § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení

vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

6.3 Na základe uvedeného ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2345/2018 a sp. zn. Rvp 2346/2018 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2345/2018.

K prijatiu na ďalšie konanie

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosti predbežne prerokoval, pričom ich skúmal z hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 v spojení s § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde. Pretože neboli zistené žiadne dôvody na ich odmietnutie, boli na neverejnom zasadnutí pléna prijaté na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018